Sivistysvaliokunnalle
SiV@eduskunta.fi

Asia: Yleisradion asiantuntijalausunto AV-direktiivin muuttamisehdotusta koskevan valtioneuvoston kirjelmän U 50/2016 vp johdosta

Yleisradio kiittää mahdollisuudesta saada kommentoida valtioneuvoston kirjelmää U 50/2016 vp AV-direktiivin muuttamista koskevasta ehdotuksesta.

Yleisradio pitää AVMS-direktiiviä julkisen palvelun yleisradiotoiminnan kannalta keskeisenä direktiivinä. Yleisradio tukee valtioneuvoston tavoin alkuperämaaperiaatteen säilyttämistä. Periaate on keskeinen sisämarkkinoiden toimivuuden ja rajat ylittävien audiovisuaalisten palvelujen tarjonnan kannalta.

Yleisradio katsoo, että kaikkien toimijoiden tasavertainen kohtelu tulee olla lähtökohtana direktiivin uudistamisessa. Sääntelyn tulisi koskea tasavertaisesti kaikkia audiovisuaalisia palveluita, joiden toiminta merkittävässä määrin kohdistuu eurooppalaiseen yleisöön. Minkään toimijan ei tule saada kohtuutonta etua suhteessa muihin audiovisuaalisten markkinoiden toimijoihin.

Direktiivi sisältää keskeisiä sananvapautta koskevia säännöksiä, jotka turvaavat kansalaisten oikeuden vastaanottaa tietoa. Jäsenvaltioiden mahdollisuus laatia yhteiskunnallisesti merkittäviä tapahtumia koskeva lista mahdollistaa kansalaisten tiedonsaannin merkittävistä tapahtumista, kuten olympialaisista sekä jääkiekon, jalkapallon ja yleisurheilun MM-kisoista. Yhtä tärkeä kansalaisten sananvapauden turvaamiselle on säännös, joka koskee lyhyitä uutisraportteja yleisöä suuresti kiinnostavista tapahtumista. Säännös antaa lähettäjäyrityksille oikeuden ottaa yleisiä uutislähetyksiä varten lyhyitä uutisraportteja toisen lähettäjäyrityksen yksinoikeudella lähettämästä tapahtumasta. Nämä ovat keskeisiä säännöksiä myös yleisradiotoiminnan näkökulmasta. Komissio ei ole ehdottanut muutoksia näihin säännöksiin. Komissio on katsonut ehdotuksessaan, että säännökset toimivat hyvin eikä niihin siksi kohdistu muutostarvetta. Suomen tulisi aktiivisesti tukea tätä komission kantaa.

Yleisradio pitää myös tärkeänä komission direktiiviehdotuksen johdantokappaleeseen 38 kirjattua periaatetta, jossa nostetaan esille jäsenvaltioiden mahdollisuus turvata yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyvien palveluiden löydettävyys ja pääsy sisältöihin. Kansalaisten pääsy omalla äidinkielellä tarjottaviin palveluihin ja sisältöihin tulisi olla helppoa ja palveluiden tulisi olla löydettävissä vaikeuksitta. Direktiiviin pitäisi sisältyä mahdollisuus ottaa kansallisesti käyttöön keinoja AV-sisältöjen saatavuuden ja löydettävyyden turvaamiseksi. Tällainen keino voisi olla esimerkiksi

mahdollisuus laatia kansallisella tasolla lista palveluista, joiden tulee olla vaikeuksitta kaikkien löydettävissä ja käytettävissä. Yleisradio toivoo Suomen kannattavan tätä sananvapauden kannalta tärkeää tavoitetta.

Yleisradio tukee valtioneuvoston U-kirjelmässä esittämää kantaa, minkä mukaan Valtioneuvosto pitää tärkeänä eurooppalaisen ja erityisesti kotimaisen audiovisuaalisen tuotannon ja kulttuurin edistämistä ja yleisölle tarjoamista direktiivissä lausutun kulttuurin monimuotoisuutta edistävän tavoitteen mukaisesti, mutta katsoo, että määrällisten kiintiöiden soveltamisen ei tulisi olla ensisijainen keino edistää eurooppalaisia sisältöjä. Eurooppalaista av-sisällön tuotantoa ja levittämistä voidaan edistää myös muiden, toimijoiden kannalta joustavampien keinojen avulla, esimerkkinä julkisen palvelun yleisradiotoiminnan kautta saatava moniarvoinen ja monipuolinen eurooppalainen sisältö. Yleisradio pitää kuitenkin edellä mainitun lisäksi tärkeänä riippumattomien tuottajien kiintiön eli ns. indie-kiintiön säilyttämistä. EU-tasoisen indie-kiintiön säilyttäminen direktiivissä edistää kulttuurista moninaisuutta tukemalla riippumatonta tv-tuotantoa koko Euroopassa. EU-tasolla säädetty kiintiö tukee eurooppalaisen AV-tuotanto-osaamisen tasoa globaalissa AV-teosten markkinoiden kilpailussa.

Yleisradio katsoo valtioneuvoston kannassa todetun mukaisesti, että lasten ja nuorten suojelu sekä vihapuheen torjunta ovat parhaiten toteutettavissa itse- ja yhteissääntelyn keinoin sekä medialukutaitoa ja mediakasvatusta kehittämällä.

Komissio on ehdottanut esteettömyyttä koskevan säännöksen poistamista direktiivistä ja korvaamista unionin tasoisella esteettömyyttä koskevalla yleissääntelyllä. Yleisradio tukee valtioneuvoston kantaa, että audiovisuaalisten mediapalveluiden esteettömyyttä koskeva säännös on tärkeää säilyttää AV-direktiivissä erityisryhmien sananvapauden turvaamiseksi. Audiovisuaalisten mediapalvelujen esteettömyys on parhaiten järjestettävissä osana audiovisuaalisia mediapalveluja koskevaa erityissääntelyä, jossa voidaan huomioida audiovisuaalisten mediapalvelujen ominaispiirteet. Tällä tavoin voidaan yleistä esteeettömyyssääntelyä paremmin turvata esteettömiä audiovisuaalisia mediapalveluita tarvitsevien erityisryhmien tarpeet.

Helsingissä 20 päivänä lokakuuta 2016

Yleisradio Oy

Katri Olmo
Lakiasiainjohtaja